

Mødet den 18. Juni 1908.

Fraværende: Mikael Johansen og Samuelson.

1. (J. Nr. 169—1908). Cirkulære fra Indenrigsministeriet om, at **Hjælp til Beklædning** og Rejseudgifter for blinde, døvstumme og tuberkuløse m. fl., der er anbragt i kontrolleret Familiepleje, lige saa vel som Udgifterne til deres Underhold samt Kur ikke har Fattighjælps Virkning.

Til Efterretning.

2. (J. Nr. 135—1908). Indenrigsministeriets Samtykke til Salget af den resterende Del af **Smøgen fra Lille Torv til Aaen**.

Til Efterretning.

3. (J. Nr. 7⁵—1908). Skrivelse fra Indenrigsministeriet angaaende et Andragende fra Staldforpagter Andersen om **Erstatning** i Anledning af Opstaldning af Remonter, der var mistænkt for at lide af Snive. Ministeriet skønnede ikke, at Andrageren havde Krav paa Godtgørelse ud over den sædvanlige.

Til Efterretning.

4. (J. Nr. 158—1908). Med Hensyn til den foreliggende **Besværing** fra Ejeren af Nr. 30 paa Strandvejen **over Opførelsen af Skansekomplekset** vedtoges det at henholde sig til den tidligere afgivne Erklæring.

5. (J. Nr. 181—1908). Indstilling fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse om, at Kommunen overtager det ved **Domkirkens nordre Side liggende ubenyttede Areal.**

Nørgaard meddelte, at Kirkeinspektionen i Anledning af Forandring ved Varmeapparatet, som laa paa det omhandlede Areal, var kommet ind paa den Tanke, at det maaske kunde være hensigtsmæssigt at flytte Rækværket helt ind til Kirken, saaledes at den nu indhegnede Plads kunde blive aaben, og Inspektionen havde derfor spurgt Udvalget for Udvidelse og Bebyggelse, om Byen kunde have Interesse af at erhverve dette Areal mod at paatage sig Udgiften med Hegnets Flytning og Arealets Brolægning. Efter Udvalgets Ønske havde Stadsingeniøren udarbejdet tre Forslag for Arealets Brolægning. Det første, der vilde medføre en Udgift paa 3000 Kr., gik ud paa at brolægge Arealet med Smaasten, det andet gik ud paa at anvende ækvarerede Sten og vilde koste 4200 Kr., og det tredje foreslog Pladsen belagt med Asfalt. Af disse Forslag kunde Udvalget anbefale det andet, idet det gik ud fra, at Sten vilde være heldigst ogsaa i æstetisk Henseende, selv om Gaden engang skulde blive asfalteret. Skønt man egentlig ingen Penge havde til Raadighed i det tilsigtede Øjemed, kunde Udvalget dog, da Domkirken ikke kunde vente, og da det ansaa det for at være af kommunal Betydning at faa det paagældende Stykke Jord, anbefale, at Byen erhvervede Arealet paa de opgivne efter Udvalgets Mening meget rimelige Betingelser.

Magnus Nielsen fandt Tilbudet meget smukt, men ansaa Belægning med Asfalt for heldigst i hygiejnisk Henseende. Endvidere fandt han det heldigst, at en Del af Arealet blev udlagt

som Kørebane og ikke som Fortov, da de fleste af dem, der handlede paa dette Sted, handlede fra Vogn.

Filt en borg kunde anbefale Købet, da der var stærk Brug for Plads til de handlende, forudsat at Kommunen fik Skøde paa Arealet og fri Dispositionsret over dette helt ind til Rækværket, saaledes at der ikke skulde afgives Plads til Adgang til Kirkens Varmeapparat.

Nørgaard oplyste, at Adgangen til Varmeapparatet skulde være inde fra Kirken mellem denne og Rækværket.

Jakob Jensen mente, at Stenbrolægning vilde staa bedst sammen med Kirken.

Vestesen kunde anbefale, at man benyttede Lejligheden til at erhverve Arealet, som der ofte vilde være Brug for; men han maatte dog finde det mest praktisk at forlægge Fortovet hen til Stakittet.

Nørgaard mente, at dette vilde være det samme som at borttage Fortovet i den Side af Gaden, og at Kirken sikkert ogsaa vilde være derimod. Det vilde næppe være vanskeligt at finde handlende uden Vogne for denne Plads, men noget andet var, om man ikke skulde benytte Lejligheden til at faa Stadelpladsforholdene og Forholdene med Hensyn til Vognenes, særlig Droskernes, Holdepladser forandret. Mod at gøre Arealet til Kørebane kunde ogsaa indvendes, at de to Lyskasser ned til Varmeapparatet skulde bevares.

Formanden fandt det rigtigst at tage Pengene af Laan, saaledes at Sagen kunde endes i nærværende Møde.

Indstillingen vedtoges, saaledes at Udgiften afholdes af Laan.

Grundejerforening om **Anlæg af en Cyklesti** i Kirkegaardsvejens søndre Del.

V e s t e s e n oplyste, at der ankedes over, at Færdselen med Cykler ikke var bekvem paa den gamle Del af Kirkegaardsvej. En Cyklesti kunde der imidlertid ikke anlægges, da Vejen var for smal, og der maatte altsaa anlægges en brolagt Cyklestribes, som dog altid vilde koste noget. Udvalget skulde derfor anbefale, at Beløbet blev taget med paa næste Aars Budget. Til den Tid kunde Foranstaltningen nok udskydes, da der jo var andre Adgange for Cyklistere til Trøjborgkvarteret.

M ü l l e r vilde meget beklage, hvis det som Følge af Cyklestribens Anlæg vilde blive nødvendigt at fælde den Række Træer, der nu stod i Vejens vestre Side.

V e s t e s e n mente ikke, at det blev nødvendigt at fælde Træerne.

M o u s t e n spurgte, om det ikke var muligt at gøre den nederste Del af Kirkegaardsvej noget bredere, saa den kunde faa samme Bredde som højere oppe.

N ø r g a a r d lovede at faa undersøgt, om Gaden kunde gøres bredere.

M ü l l e r gjorde opmærksom paa, at der maatte foretages betydelige Afgravninger, hvis Vejen skulde udvides mod Vest.

V e s t e s e n meddelte, at Brolægningssudvalget var betænkt paa at anlægge en Spadseresti langs Apoteker Meyers Have.

M o u s t e n henstillede at udvide Vejen samtidig med Cyklestribens Anlæg, hvis Udvidelsen da var mulig.

M a g n u s N i e l s e n bekræftede, at man tænkte paa at anlægge en Spadseresti ved den

vestlige Side, og med den var Grænsen mod Vest givet.

J a k o b J e n s e n ansaa det for heldigst at lade Spørgsmaalet om Kirkegaardsvejs Udvidelse hvile, til Vejen skulde brolægges.

Andragendet henvistes til næste Budgetbehandling.

7. (J. Nr. 146—1908). Andragende fra Aarhus Bicykleklub om **Anlæg af to Cyklestriber** i den brolagte Del af Bruunsgade.

V e s t e s e n gjorde opmærksom paa, at den største Del af Trafikken fra den sydlige Bydel nu var henvist til Bruunsgade, og at Brolægningen i denne Gades nedre Del kun i Midten, der var forbeholdt Sporvognen, var nogenlunde god. Da tilmed Færdselsforholdene var gode i Gadens øverste Del, var Cyklister stærkt udsatte for at faa Gaffelbrud, naar de fra den øvre med nogenlunde Fart kørte over paa den nedre Del. Det vilde derfor være en stor Forbedring at faa to Cyklestriber lagt i Gaden fra Jægergaardsvej til Broen, en paa hver Side, men Bekostningen derved, ca. 2200 Kr., havde man ikke Midler til at afholde, med mindre det Beløb, som var budgetteret til Paulsgades Brolægning, blev frigjort. Udvalget skulde imidlertid anbefale, at de to Cyklestriber blev anlagt.

F i l t e n b o r g gjorde gældende, at Kørebanen i Bruunsgade i Forvejen var meget smal, saa skulde der tages noget fra til Cyklestier, maatte det helst tages af Fortovene.

V e s t e s e n oplyste, at en brolagt Cyklestribe gik fuldstændig ind i Brolægningen, og at den ikke var forbeholdt Cyklister, men at disse maatte vige, naar den var optaget af anden kørende Færdsel. Saadanne Cyklestriber anvendtes nu meget i store

Byer, og de var en stor Fordel for Cyklisterne, skønt de ikke i mindste Maade generede den øvrige kørende Færdsel.

F i l t e n b o r g mente, at Cyklisterne vilde betragte Cyklestriberne som deres Domæne, og vilde derfor foreslaa, at Striberne blev taget fra Fortovene, der i Bruunsgade var uforholdsmæssig brede.

M a g n u s N i e l s e n syntes ikke, Fortovene kunde være smallere. Efterhaanden vilde man faa Cyklestriber i alle Gader, og de skulde helst lægges med en anden Sort Sten, saa de kunde avertere Folk om at tage sig i Agt, naar de kom over paa dem. Han kunde anbefale den foreslaaede Foranstaltning.

S a b r o e henstillede at vente til næste Aar med at lægge Cyklestriber i Bruunsgade.

F o r m a n d e n mente, at Beløbet kunde tages ved ekstraordinær Bevilling.

Sagen overgik til 2. Behandling og henvistes til Budgetudvalget.

8. (J. Nr. 124—1908). Andragende fra Grundejere i **Set. Paulsgade** mellem Bruunsgade og Marselisborgalle om, at Gaden foreløbig ikke brolægges.

V e s t e s e n meddelte, at Grundejerne, som i Følge Overenskomst var pligtige til at bære Udgiften, paa et Par Tusind Kr. nær, til Brolægning i Aar, androg om at faa denne udsat. Stadsingeniøren havde opgjort, at Byens Udgifter til Gadens Renholdelse, Vedligeholdelse og Vanding indtil 1910 vilde beløbe sig til 1 Kr. pr. Alen Facade, og Udvalget kunde derfor indstille, at hvis Ejerne vilde gaa ind paa at betale denne Krone, kunde Brolægningen opsættes til 1910. Udgiften vilde blive en Smule mindre for Grundejerne derved end ved Brolægning i Aar, da Renten af det dertil gaaende Beløb vilde blive ca. 1 Kr. 20 Øre pr.

Alen Facade. Grundejerne tænkte sig imidlertid vist ikke, at de skulde betale noget for at faa Brolægningen udsat, og Brolægningssudvalget skulde derfor foreslaa, at Brolægningen ikke blev udsat, med mindre Majoriteten af Grundejerne gik ind paa den foreslaaede Ordning.

Nørgaard kunde anbefale Brolægningssudvalgets Forslag, skønt det paa den anden Side maatte anses for heldigt at faa saa store Strækninger som muligt brolagt, da de makadamiserede Gaders Vedligeholdelse var ret kostbar; men Gaden Grundejere maatte selvfølgelig stille det fulde Beløb for Renholdelse og Vanding samt Vedligeholdelse til Disposition.

Indstillingen vedtoges.

9. (J. Nr. 100—1908). Indstilling fra Udvalget for Opførelse af **Christian den Niendes Børnehjem** angaaende Valg af Bestyrelse for Hjemmet.

Formanden meddelte, at Indstillingen gik ud paa at vælge 7 Bestyrelsesmedlemmer, 4 indenfor og 3 udenfor Byraadet, og paa at sætte Bestyrelsens Funktionstid til 2 Aar. De syv, som Udvalget vilde foreslaa, var Formanden, Julius Andersen, Magnus Nielsen, Simonsen, Grosserer Værum, Fru Sabroe og Lærerinde Fru Kragh.

Sabroe kunde anbefale Indstillingen, men maatte samtidig gøre opmærksom paa, at det for Hr. Jul. Andersen og ham var en Forudsætning, at Hjemmets Bestyrer blev valgt af Byraadet efter Bestyrelsens Indstilling, og at Vedtægten maatte approberes af Byraadet.

Müller maatte tilstaa, at Listen over de foreslaaede Bestyrelsesmedlemmer havde forbavset ham. Da Sagen sidst var fremme, blev der peget paa, at begge Værgeraad burde være repræsenteret i Bestyrelsen, og at der i denne tillige burde sidde

en Lærer. Der blev endog foreslaaet to Vægeraadsmlemmer, men det ene af disse, Hr. J. C. Petersen, var nu skudt ud til Fordel for Fru Kragh. Om Fru Kragh kunde der kun siges alt godt og hæderligt, men han vilde dog gerne vide, hvad Fru Kragh skulde repræsentere, for at hun skulde repræsentere den pædagogiske Sagkundskab, maatte han protestere imod. Fruen, der havde taget sin Afsked for Svaghed, havde ikke i nogen Maade arbejdet uden for Skolen paa Børnenes Omraade, og hun vilde aldeles sikkert ikke være blevet udpeget, hvis Lærerraadet var blevet spurgt. Det Kompromis, der her var indgaaet, delte ikke Sol og Vind lige til begge Sider, idet en Repræsentant for den højstbeskattede Vælgerklasse blev skudt til Side.

N ø r g a a r d gjorde gældende, at det ikke var Meningen, at Fru Kragh skulde repræsentere den pædagogiske Sagkundskab. Man havde foreslaaet Fruen, fordi man mente det bedst at vælge 4 Bestyrelsesmedlemmer indenfor og 3 udenfor Byraadet, og fordi man ansaa det for heldigst, at der kom 2 Damer i Bestyrelsen, naar denne kom til at bestaa af 7 Medlemmer. Da Fruen desuden havde været Lærerinde, mente man ved at foreslaa hende tillige i nogen Grad at imødekomme Ønsket om at faa en Lærer i Bestyrelsen, skønt Udvalget ikke kunde anerkende Nødvendigheden af at vælge en Lærer, da Forstanderen vel blev en Pædagog. Der kunde altsaa kun vælges een af de Herrer J. C. Petersen og Simonsen, saa der havde aldeles ikke været Tale om at vrage nogen. Til Hr. Sabroe maatte han sige, at den Forudsætning, at Byraadet skulde udpege Forstanderen, aldeles ikke var blevet nævnt. Hvis Hjemmet skulde kunne opnaa Statstilskud, maatte det absolut være en selvejende Institution, og i saa Tilfælde maatte

Byraadet ikke tage noget af dette Præg bort ved at vælge Forstanderen.

S a b r o e hævdede, at den fremherskende Mening i Rigsdagen var, at Manglerne ved Børnehjemmene skyldtes det private Initiativ. Hvis man derfor skulde gøre sig Haab om at faa Stats-tilskud til Hjemmet, maatte dettes Drift være i Kommunens Haand. Den Mulighed, at man angaaende Tilskud til Hjemmet kunde naa en lignende Ordning som ved Tilskud til Alderdomsunderstøttelse, var ikke udelukket. Han maatte allerede nu gøre opmærksom paa, at han og hans Hustru agtede at søge Forstanderpladsen, og han maatte gøre gældende, at det, det først og fremmest kom an paa, var at faa en Kvinde, der kunde være Børnene i Moders Sted. Efter hans Mening kunde enhver, der forstod sig paa Børn, overtage Forstanderpladsen, og denne burde besættes af Borgernes valgte Repræsentanter, da Valget af Forstander var lige saa vigtigt som mange af de Valg, der blev truffet af Byraadet. Han kunde ikke forstaa, at Hr. Müller vilde bruge saadanne Udtryk om Fru Kragh, og det skulde ikke undre ham, om Fruen efter dem trak sig tilbage. Fru Kragh var en af de Lærerinder, der havde forstaaet at haandhæve Disciplinen uden at prygle, idet hun forstod at gøre sig elsket af Børnene, og hun var desuden Kvinde og Moder. Det var meget muligt, at Lærerraadet ikke vilde have valgt Fru Kragh, men det skulde da ogsaa siges, at det Valg, Lærerraadet havde foretaget af en anden Kvinde til et andet Hverv, ikke var saaledes, at man fuldt ud fattede Tillid til Lærerraadets Valg. Hvis Fru Kragh trak sig tilbage, vilde Fru Sabroe, ogsaa gaa.

Müller vilde bede bemærket, at han ikke i mindste Maade havde udtalt sig nedsættende om Fru Kragh. Han havde kun protesteret, hvis Fruen skulde repræsentere den pædagogiske Sagkundskab, og han maatte bestemt hævde, at der var mange Lærerinder i praktisk Tjeneste, som havde lige saa stor Kærlighed til Børnene og Erfaring som Fru Kragh. Blandt Kommunens ca. 70 Lærerinder, kunde man ikke finde en eneste, der skaffede sig Disciplin ved Prygl.

Jakob Jensen vilde have fundet det heldigst, om Bestyrelsesvalget var blevet afgjort for lukkede Døre, saaledes som Sædvane var ved den Slags Valg. Han kunde tiltræde Indstillingen og glædede sig over, at Bestyrelsens Funktionstid var foreslaaet til 2 Aar, altsaa af samme Varighed som de nu 3 aarige Udvalg vilde blive. Naar der taltes om, at Forstanderen skulde have pædagogisk Indsigt, skulde han gerne indrømme, at dette vilde være i høj Grad heldigt; men han maatte dog hævde, at selv om der var mange Lærere med stor pædagogisk Indsigt, saa var der dog adskillige Lærere, der kun havde meget lidt pædagogisk Indsigt, og at de Lærere, som bankede sig til Disciplin, ikke var gode Pædagoger. Begrebet var altsaa elastisk. Hr. Nørgaard maatte sikkert have glemt det livlige Møde, Byraadet havde for lukkede Døre, om hvorledes Børnehjemmet skulde ledes. Der var da meget divergerende Meninger, og Taleren havde været meget imod den Form, det hele kom under. Det var nødvendigt at faa et Hjem, der baade kunde tjene som Børnehjem og som Optagelseshjem, og vedkommende Udvalg var paa det rene med, at der maatte skaffes en saadan Institution, men han havde holdt paa, at dette Hjem skulde sortere under Byraadet, og det

var lykkedes ham at faa en Vedtagelse, der gik i den Retning. Denne Vedtagelse maatte han bede om at faa respekteret, saaledes at Hjemmets Bestyrer blev valgt af Byraadet.

Nørgaard erindrede meget godt det omtalte Møde, hvori det var blevet vedtaget, at Bestyrelsen skulde vælges af Byraadet, men at Hjemmet iøvrigt skulde være en selvejende Institution, hvilket sidste endog ofte var blevet støttet af Hr. Sabroe. Paa denne Basis var Indsamlingen da ogsaa blevet foretaget. Naar Hr. Sabroe nu meddelte, at han og hans Frue agtede at søge Forstanderpladsen, var man vist kommet noget ud paa gyngende Grund, og det vilde maaske saa være rigtigst at henvise yderlig Forhandling til det lukkede Møde.

Jakob Jensen maatte gøre sine Partifæller opmærksom paa, at han havde haft Ret, da han sagde dem, at de ved at gaa ind paa det Forslag, der i sin Tid var blevet stillet, lavede det saaledes, at Hr. Nørgaard nok skulde komme om ved Socialdemokraternes Dør.

Sabroe havde aldrig udtalt noget Ønske om, at Hjemmet skulde blive en selvejende Institution. Selvfølgelig stod det klart for ham og hans Hustru, at de maatte vige deres Sæde, hvis de søgte Forstanderpladsen, og at Fru Sabroe maatte ud af Bestyrelsen, hvis de fik Pladsen. Maaske vilde det endog allerede nu være naturligt, at Fru Sabroes Navn blev ombyttet med et andet.

Nørgaard havde i Dag sagt det samme som den Gang, da Hjemmet blev vedtaget. Hvad Hr. Jakob Jensen kunde have at bebrejde sine Partifæller, maatte blive en Sag mellem dem og ham. Hr. Sabroe maatte vist huske fejl med

Hensyn til sine Udtalelser om, hvorvidt Hjemmet skulde være selvejende eller ej; men maaske det var Forhanlingerne paa Tinge, der havde gjort, at Hr. Sabroe nu saa noget anderledes paa Sagen. I og for sig havde han intet imod at vælge Fru Sabroe, men Fruen maatte selvfølgelig trække sig tilbage, hvis Fruen og Hr. Sabroe søgte Pladsen.

Indstillingen vedtoges.

10. (J. Nr. 182—1908). Det vedtoges at anbefale de fra

Aarhus Handelsskole,
Den jydskke Handelshøjskole,
Aarhus Handelsforening af 1887 og
Aarhus Handelsforening

foreliggende Andragender om Statstilskud.

11. (J. Nr. 60—1908). Bekendtgørelse fra det kgl. Kommissariat for de jydskke Statsbaner om, at **Ekspropriationen af de Arealer ved Læssøgade**, der i Henhold til Finansloven for Finansaaret 1908—1909 vil være at erhverve for Statsbanerne i Anledning af Landsudstillingen 1909, vil blive foretaget den 25. d. M.

Bekendtgørelsen toges til Efterretning, og Hr. Filtenborg valgtes til i Stedet for Hr. Mikael Johansen, der var paa Rejse, at møde paa Kommunens Vegne

12. (J. Nr. 184—1908). Det vedtoges efter Andragende fra »**Aarhus Sejlklub**« at bevilge et Beløb af 100 Kr. til Præmier ved Klubbens Kapsejls den 14. og 15. Juli d. A.

Mødet den 18. Juni 1908

af Byraadets valgte Medlemmer under Ledelse af Bankdirektør Nørgaard som valgt Formand til **Decision af Kommunens Regnskab for 1906—07** med Undtagelse af Udgiftskonti II, III, IV, V og VII, der decideredes i Mødet den 20. Febr. d. A.

Fraværende: Mikael Johansen og Samuelson.

Der fremlagdes:

Talrevisors Antegnelser med paategnede Besvarelser, den kritiske Revisions Antegnelser og Indstilling fra Decisionsudvalget om Regnskabet Decision.

Det vedtoges at decidere Regnskabet overensstemmende med Udvalgets Indstilling.

